

es saia

PREMSA TORRENT

D'ALGAI DA

nº 33 Setembre de 1.983 Preu: 60 pts.



AQUESTA FOTOGRAFIA ÉS EL GRUP ESCOLAR DE CA SES MONGES L'ANY 1.911. SÓN LES NINES QUE ANAVEN A COSTURA AMB LES DUES MONGES DEL RETRAT, SOR ANSELMA I SOR MARIA DE L'ESPERIT SANT. SI VOS HI FIXAU, RECONEIXEREU QUALQUE FESOMIA: AIXÒ SÍ, HI HEU D'AFEGIR SETANTA ANYS.

L'article tercer de l'Estatut d'Autonomia de les Balears diu: "La llengua catalana, pròpia de les Illes Balears, tindrà, juntament amb la castellana, el caràcter d'idioma oficial. Tots tenen el dret de conèixer-la i d'usar-la i ningú no podrà ésser discriminat per causa de l'idioma". I més endavant, a l'article catorzè, assenya-la que un dels objectius dels poders de la Comunitat serà el de la normalització del català.

Es evident, per tant, que tenim al nostre abast un instrument legal ben clar i contundent per aconseguir la normalització de la nostra llengua. Ara tot depèn de l'ús que en facin els poders públics (Parlament, Consell, Ajuntaments) i que en fassem tots nosaltres. No és gaire encoratjador veure l'actitud de molts dels integrants del Govern Autònom -precisament la dels que comanden- i conèixer els seus antecedents polítics i ideològics; i és difícil que defensin de bon de veres una cosa en la qual no creuen o de què no n'estan convençuts. Pensam que només una actitud decidida dels ciutadans els obligarà a prendre mesures per a "l'estudi i protecció" de la nostra llengua tal com disposa l'Estatut.

Es evident que tenim davant una tasca difícil i previsiblement llarga per fer, que no ens ho donaran tot fet ni d'un bon tros. Aquesta normalització que desitjam ha de començar per l'escola i ha de continuar a tots els nivells. Hem d'exigir uns medis de comunicació en la llengua que parlam. Hem de reclamar el nostre dret a expressar-nos en la llengua que més ens agradi davant tots els organismes públics, sabent que no podem ésser discriminats per aquest motiu. Hem de demanar, senzillament, l'aplicació de les normes estatutàries.

Per a la majoria de lingüistes no és possible un autèntic bilingüisme perquè forçosament una de les dues llengües gaudeix d'uns avantatges damunt l'altra que fan que el bilingüisme degeneri en diglòssia, éa a dir, situació de privilegi d'una de les dues maneres de parlar. Aquesta és la situació en què ens trobam i, per arribar a un estat de més igualtat i justícia, és fàcil pels nostres polítics -si és que volen- veure quina de les dues llengües cooficials a la nostra Comunitat necessita més ajuda i promoció.

ES SAIG, que sempre ha mantengut una postura clara sobre aquest punt, afegeix la seva veu a la d'aquells que demanen una Llei de normalització lingüística justa i eficaç. I, a més, la demanam no per demà, sinó per ara.

LLEI DE
NORMALITZACIÓ
LINGÜÍSTICA
ARA

Sí, tots en feim de digestió

"No vull sebre res de política". "De política, ni sentir-ne parlar". "Jo en política ni m'hi he aficat mai, ni vull tenir-hi res a veure..." Basta caminar pel carrer sense cotó a les orelles per poder-ne recollir un enfiloi llarg d'expressions com aquestes.

Quan sent repetir cançons semblants, a un remolí de dones d'un cap de cantó, o a una colla d'homes empatant la xerrada, no puc deixar de recordar la resposta d'aquella criada quan el senyor parlava que no s'havia de tirar a l'aigua mentre feia la digestió: "Noltros, en el poble, no tenim temps per fer aquestes coses".

No ho sabia que feia digestió, però... en feia. I s'exposava a sofrir el que vulgarment deim "un corte" de digestió en passar bruscament de la platja a la frescor de l'aigua.

Tothom qui menja fa la digestió. Tothom qui viu fa política. Tothom qui menja assimila l'aliment, el converteix en sang, en força. Tothom qui viu participa de la vida del poble; influeix i rep influències. Fa, amb els seus comentaris, crítiques, alabances, i amb els seus fets, que vagi millor, que hi hagi comprensió, pau, benestar; o que hi hagi malestar, bregues, enveges, etc... No fer digestió, suposa no menjar... i passaria el que les rondalles contenen de l'ase solleric. No fer política, suposaria viure ben tot sol, sense ni saber que en el món hi ha qualcú més; i això ja no seria vida humana.

Es fa política, es participa de qualque manera en la vida del poble, influint i rebent influències, també amb aquell murmurig al cap de cantó. I es fa política a favor d'interessos concrets. Tal volta la que serveix interessos més concrets és la política del cap de cantó (granera en mà, carrera bruta i llengua esmolada). Que no ho sap? Pentura tampoc no sap que fa digestió. Que no ho creu? Potser l'activitat política més eficaç sigui la del qui la fa sense saber-ho, i encara més si ho fa sense

creure-ho. Els robots són ben útils per a realitzar certes funcions.

Tots feim política. Ara escrivint això. Tu ara llegint; més tard opinant, comentant. Tots, sempre, feim política. No es tracta de decidir si hem de fer o no hem de fer política. Seria tan absurd com decidir respirar o no. Sí que podem cercar respirar aires més nets.

Així també es tracta de decidir com, a favor de què, amb quina direcció feim política. Es tracta de saber, d'estar enterats que feim digestió. Coneixement necessari per no sofrir "un corte". Es tracta de saber que tota activitat humana té una dimensió política, que tot quant feim té un caire polític, per no apedregar, ingènuaament, les nostres pròpies teulades.

Fins ara he fet una comparació entre el fer la digestió i el caire polític de tots els nostres actes. Vull remarcar però també, per acabar, una diferència.

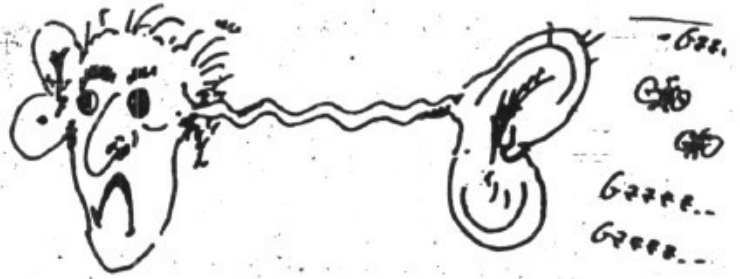
Tothom vol que siguem conscients que feim digestió. Ningú vol "un corte" de digestió per a ningú. En canvi (aquí està la diferència) sí que n'hi ha que voldrien, que volen, que continuem sense tenir consciència del caire polític dels nostres actes. Perquè així ens poden manipular, d'enfora, com es manipulen els robots.

Sí que hi ha interessos, i peixos grossos interessats, en que continuem pensant que això de política és cosa d'ells, cosa dels grossos. Fins i tot ens diuen que "sa política és bruta" i que per això ells, perquè nosaltres no ens embrutem, la faran per tots. O són unes boníssimes persones o uns grandíssims bergants. Tu, ¿què penses?

La qüestió no és fer política o deixar de fer-ne. La qüestió és fer-la amb els ulls clucs o amb els ulls badats. Els qui tenen poder per fer caminar els cecs per on els convé, volen que continuem ulls clucs. A tots nosaltres ens convé caminar, viure, amb els ulls ben oberts.

Miquel Mulet
SANTA BÀRBARA

m'han dit que diuen



Una cosa que s'hauria de plantejar, i molt seriosament, s'Ajuntament és es problema des metges "nous" (que des de s'època d'En Minguéz han canviat amb molta freqüència) i sa sala d'espera. A vegades han trobat cases espaioses, a on sa gent podia esperar còmodament; hi hagué un moment en què intentaren visitar a fora vila, devers Sa Torreta; però ses dues darreres cases que han trobat, han estat molt petites, sobretot sa darrera. Es primers dies que visitaven al carrer del Bisbe, sa gent demanava si hi havia res de nou, perque veien molta gent defora. Ara ja sabem què passa, però lo que no sabem és què farà sa gent quan faci fret o ploqui. Sa culpa, evidentment, no és des metges, que no troben res millor. Es evident que qui ha de donar sa solució és s'Ajuntament, i com més aviat posi fil a l'agulla, millor. Es comentaris que se senten entre sa gent que espera no són gens favorables pels responsables d'aquest tema.

A ses festes de Randa en sentírem un que deia que li agradaria saber què els hi costarà en es organitzadors sa broma; perquè a Algaida, que no dugueren En Xesc Forteza, i feren un grapat de verbenes, i sa gent va beure molt, sa cosa no anà tan bé com n'hi ha que pensen... Ara bé, deia aquest, mos haurien de dir si s'Ajuntament ajudarà a s'organització, si no basten es duros, i amb què col·laborarà.

Si perquè mira que si a Randa hi posen molts de dobbés per ses festes, amb un concejal randino, i a Pina, amb dos concejals, no han pogut fer festes...

Es pineros van un poc coents, amb això de ses festes; ara esperen a veure si pels Sants Metges se destapen en qualque festassa, però diuen que sol ploure a finals de setembre. A lo millor és que guarden totes ses forces i es duros per fer es camp de futbol.

Que, si el fan, ja veurem si serà es "Campo municipal de Deportes" d'Algaida, riguent, riguent. Perquè no hem sentit a dir que es fundadors hagin fet cap sopar, darrerament; i si no hi ha sopar, no hi ha reunió, i si no es reuneixen, ses converses amb s'Ajuntament estan aturades; i... Supòs que en sentírem parlar, però ja haurà començat sa lliga.

I ara que en parlàvem, de sopars, crec que es fundadors són els únics que no han sopat aquest mes. N'hem sentit parlar tant i tant, de sopars, que no sé si ho deixàssim anar. Aiximateix, direm que sentírem a un dels caçadors, de sa junta, que deia que enguany es "seu" sopar va costar molt menos que l'any passat (o han cobrat coneixement, o s'han posat a règim). Diuen que en fan menos, de sopars, es caçadors, però un deia que era que en es "Ros" li crien més ses fures que ses trutges, que darrerament sempre són buides.

Es des futbol mos tenen despistats, perquè se reuneixen a restaurants, sa gent se pensa que sopen, i resulta que només fan una copa o espipellen un poc, o celebren es Sant o els anys de qualcú. Però deuen menjar, de tant en tant, perquè n'hi ha que passen un bon moló.

Dins s'Associació de Pares també sa manera de reunir-se és davant una taula; al manco fa pocs dies feren un sopar "passat per aigua", però era normal que fos així, perquè era s'acaballó des curset de natació.

M'HAN DIT QUE(acabament)

Pes poble darrerament hem sentit parlar dels Cossiers per una cosa que mai hauriem sentit: s'Ajuntament nou vol fer una nova agrupació de Cossiers. De tot d'una fa riure un poc, això, però llavors un hi pensa, i sa possibilitat hi és, Crec que és a Sóller que enguany ha passat això:han sortit dos grups i el rector no n'ha volgut a cap des dos. A Montuiri, l'any passat, ballaven dotze cossiers... perquè n'hi havia dotze que n'havien après... Quan un sent aquests desbarats, pensa que tot és possible.

Hi ha molta gent que voldria saber com va s'assumpte de ses Normes Subsidiàries, perquè després d'haver entrat es nou Ajuntament hi ha una certa eufòria "constructora" i de "trasts" o solars. Poden passar dues coses: o ho ha activat molt i està tot aprovat, o se'n foten. Molts pensen que és això darrer.

Aquests dies se compleixen els primers cent dies de govern del nou Ajuntament i és freqüent que s'aprofiti per fer un primer balanç de sa feina feta; noltros trobam que és prest perquè, a més, ha fet molta calor i s'estiu és per descansar. Esperarem cent dies més, fins a Nadal; i llavors, si han fet feina, mambelletes; si no, branca. Esperam que poguem aplaudir i serà senyal que s'han fet coses pes poble.

UN SORD

- noticiari.-

CENT ANYS DE PREMSA A FELANITX

PLUVIOMETRE

Vàrem assistir als actes que el setmanari "Felanitx" va organitzar amb motiu de commemorar-se els cent anys de premsa a aquella ciutat que començaren quan va sortir "El Felanigense". El president de l'Associació de Premsa Forana, Santiago Cortés, va parlar sobre el present i futur d'aquesta premsa i el director del setmanari, Bartomeu Pou, va rebre una placa commemorativa de mans del batle.

Reiteram la nostra més cordial enhorabona al "Felanitx" i els convidam a la festa que pensam organitzar pel nostre centenari que serà d'aquí a noranta-set anys i dos mesos. Farem gros.

Segons informació que ens facilita el potecari Gabriel Martorell, l'aigua caiguda aquests darrers dies ha estat:

Dia 23 - 11'09 litres
Dia 25 - 42'8 litres
Dia 27 - 7'9 litres
Dia 28 - 0'4 litres

Total - 62'19 litres per m2

Hem acabat l'any agrícola que, com sabeu, va de dia 1 de setembre a dia 31 d'agost; enguany a estat molt sec i gràcies que la darrera setmana d'agost ha representat una notable milloria. Havien caigut 321'6 litres que amb les darreres pluges passen a 383'79, un dels anys més aixuts dels darrers quaranta anys.

No és la primera vegada -i segurament no serà la darrera- que oferim la nostra revista a totes les entitats, associacions, partits, clubs, grups i també als particulars d'Algaida. Podeu enviar les vostres col.laboracions, comunicats, cartes al director, rectificacions, aclaracions, etc, que vos publicarem de bon gust. Si voleu, vos corregirem l'ortografia i vos traduirem els escrits. I els vos publicarem íntegres, sense censura ni manipulacions.

Ah, i tot això gratis, de franc, "de balde" i sense pagar res.

MALLORCA, DE CADA VEGADA MENYS NOSTRA

La destrucció de la platja des Trenc ja és un fet. El govern autonòmic format per AP i UM ha decidit donar permís a la urbanització. Mallorca perd definitivament el darrer arenal verjo que li queda i també una fauna única i molt específica d'aquests llocs. Es un procés irreversible, ja mai més es podrà recuperar.

Es de suposar que molta de gent pensarà que això és bo, que és fruit del progrés i que serà una font d'ingressos pel poble de Campos i pel poble mallorquí en general.

Els urbanitzadors i especuladors dé se n'han preocupat de mentalitzar-nos de que és necessari i aventatjós. Es evident, i això no es pot negar, que urbanitzar és un sistema de progrés i de riquesa, que crea l'entrada de doblers de fora i possibilita la creació d'una infraestructura turística, però tot això, si està ben regulat, controlat i planificat. En una paraula, que ha de ser el que no ha estat fins ara.

Tothom sap que a Mallorca, abans del turisme, la majoria de mallorquins eren pobres i molts havien d'emigrar a l'estranger per guanyar-se la vida i que ara, si bé no som rics, al manco tenim doblers per cobrir les necessitats i qualche cosa més.

El problema és que el camí que s'ha seguit fins ara a la llarga no du enlloc, com no sigui a un futur empobriment més gros. Això es pot comparar amb els països àrabs productors de petroli, que mentres puguin treure petroli dels pous tot anirà bé, però el dia que s'acabi... ¿què faran si no han anat creant una infraestructura que substitueixi l'actual font de riquesa?

A Mallorca treim doblers a canvi de vendre els terrenys i de destruir el paisatge, però, què passarà quan no n'hi hagi més per destruir? A poc a poc els mallorquins passam d'esser els propietaris d'una illa amb moltes de possibilitats a esser empleats del capital estranger que va comprant Mallorca i urbanitzant-la, procurant que el capital invertit rendeixi el màxim amb el mínim de temps possible. No els importa el futur sinó l'amortització ràpida del capital invertit. Quan aquí s'hagi acabat la mamella aniran a un altre lloc a fer el mateix. Vénen a fer aquí el que no poden fer als seus països.

La platja des Trenc és la gota que fa vessar el tassó; si amb això no reaccionam ja no ho farem mai.

Una cosa ben comprovada és que el turista de cada vegada fuig més de les grans urbanitzacions i espais artificials, demana pel seus viatges d'esplai alguna cosa més que discoteques, bars, pubs, etc. Demana espais naturals. Enguany ja ho hem pogut veure, pel mes d'agost la capacitat hotelera no ha estat del tot coberta; les raons que donen els "tours-operators" són: falta d'infraestructura turística, d'espais verds, etc... Es molt probable que d'aquí a pocs anys sols venguin els turistes de pitjor qualitat d'Europa.

Si ens fixam amb els altres països de l'àrea mediterrània veurem que tenen molt clar que no han de seguir les nostres passes. Diuen: "No volem balearitzar les nostres costes". Segons ells, dins la indústria turística juguen tres factors molt importants: qualitat turística, conservació de la naturalesa i capacitat d'habitable, i aquí sembla que tot això s'ha ignorat.

Es ben necessari dir i repetir que seguir urbanitzant Mallorca sols beneficia al capital de fora i als mallorquins involucrats que fan de tapadores, però que és molt perjudicial per Mallorca.

¿Què farem els mallorquins quan ja no quedi cap urbanització per fer? Quan les multinacionals hagin destruït tot el paisatge de Mallorca i tot l'ecosistema autòcton, quan l'hagin sucada i l'hagin omplida de ciment, llavors, que ja no serà rentable, l'abandonaran.

escric aquestes retxes -com ho faríeu molts de vosaltres- totalment corprès i, quasi, sense capacitat de reacció davant la situació que ens toca viure aquests dies: des del nostre petit País i altres Pobles de l'Estat fins arribar a la manca de pau al més alt nivell mundial.



SOLCAR.

NO BASTA DIR "SÍ A LA VIDA"

MANCA DIR I FER "SÍ A VIURE!"

Potser que, de tot d'una, no hi vegeu gaire diferències; mes jo us asseguro que no és, tan sols, un joc de paraules o un voler canviar una frase per una altra. Darrera les paraules, sempre, s'hi troben unes idees, uns conceptes, una ideologia. També, sempre, uns interessos.

I, entre una i l'altra, n'hi ha molta de diferència. La podríem resumir així: El "SÍ A LA VIDA" se queda massa curt, massa fixat en una idea molt teòrica/abstracta del fet de poder bategar, alenar, tenir un cos,... Com si "la vida" fos, solament, un poder néixer sense tenir en compte les situacions i condicionaments que facin possible i digna aquesta vida que enceta el seu alè diari. Així, si voleu un exemple clar, no basta, per creure que uns pares estimen uns fills, donar-lis el néixer sense que aquest naixement es vegi confirmat cada dia en un anar nasquant a les necessitats, dificultats, possibilitats de poder viure.

Així, des d'aquest exemple, podem dir el mateix per a un camp més ample: no basta, no és suficient, no és honorat, no és ètic, no és humà, quedar-se en una simple i, a voltes, teòrica afirmació de "SÍ A LA VIDA" si no l'acompanyam del "SÍ A VIURE".

Perquè el "SÍ A VIURE" suposa i exigeix, també, una VIDA que es pot VIURE:

- en una casa
- tenint una escola que educa
- arribant a taula el pa necessari (i cada dia)
- acompanyats d'una salut vetllada
- un just treball
- una compartida llibertat
- una solidaritat amb els més dèbils
- ...

Podeu, tots vosaltres, continuar aquest inventari dels caires fonamentals que fan, o haurien de fer, que la nostra vida la poguem viure bé, i que fan possible l'estar contents i satisfets d'haver nascut i de continuar alenat i d'estar xalests a l'hoja de fer balanç i voler continuar vivint.

I, si estimam tant "la vida" i ens dol que qualcú no ho faci de la mateixa manera, mireu el per què no l'estima, el per què s'estimaria més no-viure o no-haver nascut i, segur, coneixerem un món, fins llavors, desconegut i, tant de bo!, potser, també, véssim que fa falta molt de camí perquè, aquí i ara, TOTS PUGUIN VIURE (i no, tan sols, alenar, caminar, malmenjar, maldormir, ...)

La carnisseria

Les primeres notícies que hem trobat del servei de carnisseria a Algaida són de l'any 1.564. Corresponen a la visita pastoral de Fra Diego de Arnedo: quan visitava el fossar o cementeri, que estava devora l'esglèsia, "va veure una casa o pòrtic que diuen la Carnisseria, que està entre l'esglèsia i el cementeri, i va ordenar que es traslladàs a una altra part del poble" (traduït del llatí). Aquest document ens dóna a conèixer la localització de la carnisseria, que realment estava a un lloc no gens adequat. Ignoram si es va complir l'orde del bisbe i es va mudar de lloc. A la visita pastoral del Bisbe Simó Bauçà de l'any 1.620 no se'n fa cap referència.

Només hi havia una carnisseria que estava a càrrec de l'Ajuntament i, per això, trobam molts d'acords que s'hi refereixen. L'Ajuntament havia de mantenir el local en condicions i contractava la persona que es feia responsable d'aquest servei. Les notícies més antigues que hem localitzat al nostre Arxiu Municipal són de l'any 1.582 en què s'acorda pagar un piló i dues bigues; uns anys després, 1.599, a una sessió es diu que "tenim la carnisseria que tot cau" i s'acorda arreglar-la i eixamplar-la; l'any 1.602 s'arregla la taula; l'any 1607 se segueix fent obra i s'hi posa una porta nova. Ja més envant, 1.662, es torna a fer obra a la carnisseria i l'any següent es compren bigues i teules. Entrant en el segle XVIII (1.752) es feren unes barreres; l'any 1.761 es compra pi i es paga una lliura a un fuster "per la feina de tallar, entaular i serrar los pilons de la carnisseria i posar aquells en dita carnisseria". No val la pena continuar amb més dades: seria llarga l'enumeració de les despeses pel manteniment de l'edifici, si bé en cap moment s'indica si seguia estant al costat de l'esglèsia o s'havia posat a un altre lloc.

L'Ajuntament subhastava el dret de la cisa de la carn i l'adjudicatari tenia l'exclusiva de totes les carns que es tallaven al poble. Les condicions que regien el contracte queden ben clares als Capítols aprovats l'any 1.768. Encara que el document sigui un poc llarg, el transcrivim íntegrament:

"Primerament que ell (el carnisser) no pugui matar bestiar per a talles de qualsevol espècie que primer no sia visurat pel Regidor de setmana i, en sa deficiència, per qualsevol Diputat o Personero, i per dita visura se farà a les vuit hores de la nit o tarda del dia antes de matar los bestiar en cuya ocasió deurà dit carnisser esser a la carnisseria amb lo bestiar, i per cada vegada que dit carnisser falti a qualsevol de estes se li faci pagar la pena de vint sous.

"ITEM. que des de que surt el sol fins que toquen Santos hagi de tenir la carnisseria oberta, donant carn a tots los qui la demanaran, pena de deu sous per cada vegada que falti a esto.

"ITEM. que los budells, butzes i demás brutícia, immediatament mort el bestiar lo degui treure defora, tenint la carnisseria amb la limpieza corresponent, i faltant a esta se li facin pagar per cada vegada deu sous.

"ITEM. que les tornes, com són freixures, cap, peus, lletèroles, fetge, cor i altres qualssevol, no lo pugui tenir penjat a les taules o puestos on estan les carns, sí que a puesto separat, venent-lo aparte i així com se practica a Palma, pena de cinc sous per cada vegada falti a lo predit; i tampoc podrà tenir senalles penjades dins la carnisseria amb carn o sense ella per a donar a particulars baix la mateixa pena de cinc sous per cada vegada.

"ITEM. que a la taula on se ven la carn comuna no pugui tenir carn de distints animals junta, sí que venuda la una vendrà l'altra, prohibint el no poder dit Cortante escorxer los bestiars morts fins a l'ocasió immediata de vendre aquelles pena de deu sous per cada vegada faltará a lo predit.

"ITEM. que en tot temps el carnisser degui tenir moltó bo i suficient per a los malalts i persones bones, i no podent despatxar un moltó, serà de la sua obligació comprar-ne de los llocs més vesins on n'hi ha per repartir a tots. los malalts que n'hi demanaran, pena de vint sous per cada vegada que farà falta en esto.



"ITEM. que del dia de Sant Miquel del mes de septembre fins a la Quaresma hagi de tenir el bestiar escorxat antes de les cinc del matí, i de la Pasqua de Ressurrecció fins al 28 septembre dits, a les tres del matí; amb la circumstància que immediatament mort el bestiar degui treure i separar del mateix totes les freixures, pena de quinze sous per cada vegada faltará a esto".

De les condicions d'aquest contracte n'hi ha de caràcter higiènic i sanitari: és evident la preocupació de l'Ajuntament per garantir la carn als malalts; si és necessari, el carnisser ha d'anar a cercar-ne a fora poble. Altres mides són de vigilància i de control dels animals que se sacrificaven: el carnisser havia de dur un registre del bestiar que comprava especificant preu, dia, mes i any, lloc i subjecte a qui el compraven i senyals amb què estaven marcats. Això era per fer-los responsables del bestiar robat que poguessin matar.

De totes maneres, la gent que podia menjar carn devia esser ben poca; l'any 1.786 al carnisser "se li dóna permís per tot el discurs de l'any vendre el moltó a raó de 6 sous la lliura, el crestat a 4 sous i l'ovella i cabra a 3 sous la lliura". Recordem que per aquest temps un jornalero o manobre cobrava uns quatre sous diaris i un mestre en guanyava sis o set. Dit d'una altra manera, el jornal d'un manobre només bastava per comprar una lliura de carn de mitjana qualitat; evidentment, només devien entrar a la carnisseria per necessitat en tenir qualche familiar malalt.

QUINA COOFICIALITAT EMPRES TU?

CAFÈ CA'S NEGRET
BAR MALLORQUÍ

Begudes Preus

Cafè
Conyac
Cervesa
Entrepanes
Pa amb oli
Pa amb formatge
Pa amb cuixot

(Es parla castellà)

A4.- Somos de Antena 4.
¿Qué piensa del proyecto
de urbanización del Trenc?

Pep.- Me pareix una manca
de sensibilitat per les
nostres coses, però no
només tenim un Trenc.
La premsa, la ràdio i
la TV són també altres
Trencs, han trencat i
trenquen el normal desen-
volupament de tot un po-
ble.

CAFE C'AS NEGRED
BAR MALLORQUIN
BAR MALLORQUI

Bebidas Precios
Begudes Preus

Café- cafè
Coñac- conyac
Cerveza- cervesa
Bocadillos- entrepanes
De aceite- pa amb oli
De queso- de formatge
De jamón- de cuixot

RA.- Som de Ràdio Algai-
da. Què li sembla la
urbanització d'Es Trenc?

Juan.- Hombre! una anima-
lada. Entonces hauriem de
fer una huelga o una
sentada i impedir que du-
guin això a término.

CAFE CA EL NEGRITO
BAR MALLORQUIN

Bebidas Precios

Café
Coñac
Cerveza

Bocadillos
Pamboli
De queso
De jamón

TVM.- Què li sembla la
urbanització d'Es Trenc?

Tolo.- Contestaré en
castellà perquè me va mi-
llor. Si la urbanisacion
se hace rationally, no
veo ningún problema.
Los propietarios de aque-
llos terrenos tienen
los mismos deretxos que
los del Arenal, por poner
un ejemplo.

A

Jo m'apunt a
l'opció A.



B

Jo m'apunt a
la B



C

Jo m'apunt a
la C



APUNTAU-VOS TOTS A L'OPCIÓ A I SALVAREM LA NOSTRA LLENGUA

ES UN DESIG DE LA C.E.N.C. (Comissió per a l'Ensenyament i Normalització del
Català). OBRA CULTURAL BALEAR.

-noticiari-

-passatemps-



El nostre director En Delfí amb el trofeu que li concediren com a millor jugador del passat "Torneig de Sa LLum" de Montuïri.



De què informa aquesta senyal informativa, ben nova, que tenim a s'entrada des poble? Vol dir que no tenim misses? No sabem si la va posar s'Ajuntament o Obres Públiques. Ni sabem si l'ha d'omplir es qui l'ha posada. Bé, no sabem res. Només una cosa: que , tal com està, fa ben poca planta.

P P E S C A D O R I
 E I A B U R E L G R
 X N C P C O G C E A
 I T D A A L C R O S
 U O S G P L R E O P
 S R U E R E I O J A
 C S I S F R D O R S
 U S A B A T E R I T
 S O F A N M U E E O
 I C A R N I S S E R

Sopa de lletres

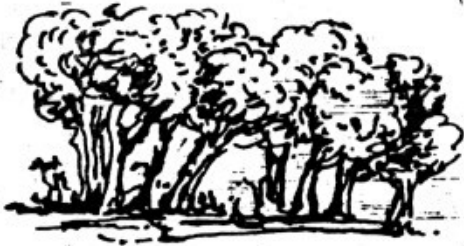
Localitzau el nom de oficis d'home. Es poden llegir horitzontal, vertical i diagonal, a l'endret i a l'enrevés.



Solució a la darrera sopa de lletres. Vos recordam que es tractava de trobar el nom de 10 productes que es treuen del porc.



Pina



DONACIÓ DE SANG: El proper dia 9 de setembre a les 19 hores i a Ca ses Monges hi haurà extracció de sang per part de la Germandat de Donants de Sang de la Seguretat Social; se convida a tots els donants i a als qui no n'han donada mai a que s'animin a fer-ho.

FESTA DE LA MARE DE DEU DE SON PEROT: El passat dia 15 d'Agost, com cada any, va tenir lloc la festa de la Mare de Deu de Son Perot; se celebrà una missa a Son Perot amb molta assistència de gent, la majoria hi havia anat apeu. Ara vos recordarem les dues primeres estrofes de la cançó de la Mare de Deu, escrites per M^a Antònia Salvà:

O Maria Immaculada
Mare d'El que tot ho pot!
emparau la gent honrada
que us visita, confiada,
baix de la verda enramada
del coster de Son Perot.

Del roser de Lourdes
sou la rosa blanca,
-Benhaja la branca
que hem vista arrelà!-
Siau font de gràcies
O Mare Divina,
pel terme de Pina
i els d'allà d'allà.

ESPORTS: Volem donar l'enhorabona a En Pere Oliver Cirer, ja que quedà classificat en segon lloc al torneig d'escacs d'Algaida de Sant Jaume.

En el torneig de futbol disputat a Montuïri i que finalitzà per Sant Bartomeu els equips de Pina se classificaren: el Pina-A (joves) en 8è lloc i el Pina-B (veteranos) en el 12è lloc, amb una participació de 15 equips, i obtenint el Pina-B, el trofeu del torneig a la deportivitat, a part dels dos trofeus que obtingueren per la seva participació els dos equips.

I ara que xerrem de futbol, direm que per Pina els comentaris més sovints són els referents al camp de futbol i a les instal·lacions esportives, ja que s'està travessant un moment d'eufòria futbolística com feia molts d'anys que no succeïa a Pina; podem dir que ara hi ha 3 equips: els al.lots, els joves i els veterans. I la pregunta que es fan els pineros és: PER A QUAN EL CAMP DE FUTBOL?? Esperem que l'actual Ajuntament es decideixi d'una vegada per totes a fer-lo, ja que dins el seu programa hi havia escrit textualment: "Dotar a Pina d'unes instal·lacions esportives dignes", esperem que compleixin lo exposat en el seu programa electoral; en aquest aspecte creim que la col·laboració dels pineros seria total, ja que el camp de futbol s'està convertint en una cosa de primera necessitat per Pina, perquè els al.lots no tenen cap lloc públic a part dels carrers i la plaça per poder jugar i mentres tant juguen a futbol damunt la plaça, cosa que de moment no se lis pot rebutjar.

FESTA DE SANT COSME I SANT DAMIA: El proper dia 26 de setembre és la festa dels Sants Metges, esperem que s'aprofiti l'ocasió per fer les festes populars del poble, ja que enguany és en dilluns i encara no s'han fet les festes populars. Ara aprofitam l'ocasió per recordà unes gloses deïdcaades als Sants Metges, encara que siguin conegudes per alguns, i que hem recopilat del cançoner popular del Pare Rafel Ginard:

A Pina no hi ha pinar,
tot són roques i encletxes:
jo no sé com los Sants Metges
hi volgueren habitar.

Sant Cosme i Sant Damià
són los Sants Metges de Pina;
curaren una fradina
malalta de festejar.

Sant Cosme i Sant Damià
compraren un lleu a espera
i convidaren Sant Pere
i dos n'hi feren pagar.

A los Sants Metges de Pina
a veure-los vaig anar,
i ningú nom m'agrada,
només el teu: Catalina.

NOTA: Recordam a tots els subscriptors de Pina que vulguin enquadrar "Es Saig" dels anys 1981 i 1982 que es posin en contacte amb En Xesc Oliver, lo més prest possible.

Xesc Oliver

kalendari algaidí

CULTURES DE SETEMBRE SEGONS PAL.LADI

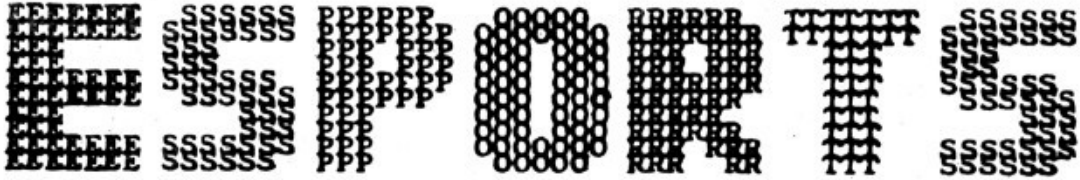
Afirma lo doctíssim Pal.ladi que a mig setembre és bo sembrar lo sègol, lo ordi, les faves i cascalls, i això en terres calentes; perque en les fredes és millor antes. I si en aquest mes vénen humitats, és molt bo sembrar lo blat, principalment lo forment. Es molt bon temps per sembrar lo lli que no se rega. Tenint lo hortolà molt que sembrar aquest mes, ha de formar i preparar amb temps les taules o quadres. Ha de sembrar agrelles, espinacs, raves, sorrofol, cebes i cols de capdell per posar en planter antes de l'hivern, i també lletugues que han de cabdellar a la primavera. Se poden sembrar també, molt espesses, llavors de lletuga de qualsevol espècie per menjar-les després, quan són escassos los ensiams apinyats. Es algunes vegades indispensable cubrir les taules sembrades per salvar-les de l'ardor del sol que impediria les llavors de néixer; si falten estores, se cubriran amb falguera que les suplirà millor que ninguna altra cosa. Se trasplanta l'escarola i se lliga la que és ja grana; se trasplanten les maduixeres joves i se limpien les velles expurgant-les dels fils i fulles inútils. Se trasplanten algunes cols per la fi de l'hivern. Es menester descobrir un poc les fruites,

sobretot los pressecs, perque prenguin bon color. Xullar les agrelles i cobrir-les amb un poc de fems ben podrits; llaurar los cards després d'haver-los lligat, sense estrènyer-los massa, per fer pujar les fulles dretes; recullir les llavors madures si lo temps és aixut; cullir los petits cogombros que se volen confitar, i també los botons de caputxina que són bons en lloc de tàperes. Se sembren algunes xirivies, pastenagues i nabs.

A mig d'aquest mes és temps natural per veremar i cullir los raïms que s'han de penjar; però s'han de cullir a ple del sol. Es bo llaurar, cavar i femar les terres per hortolisses, o per sembrar llavors tremesones, com blat de moro, o moresc, mill, panís, etc.

Per tot aquest mes és bona la sangria, i qualsevol mal als genolls o a les anques és perillós. Si en aquest mes se senten los primers trons, senyalen sequedat al principi de l'any i humitat a la fi; abundància de pa, però car segons lo sentir del savi Leopoldo.

En aquest mes se sembren en quadres cascalls, espueles i roselles; se planten cabesses de jonquillos, lliris i altres que vénen a l'hivern: se posen en partís resguardades i ben exposades al sol.



FUTBOL

El proper dia 11 comença la lliga de Primera regional, campionat que, juntament amb ses altres categories, acapararà s'atenció durant deu mesos dels aficionats al futbol.

Pel que fa a s'equip del C.D.Algaida de Regional durant sa temporada, hem de dir que ha estat bona. fent un poc d'anàlisi i de memòria, es va perdre (com deiem es mes passat) amb un Tercera Divisió, el Murenc, per Sant Jaume: 1-3. es va jugar amb el Montuïri, de Preferent, i a dins Es Porrassar se li va guanyar per 3-1. Després es va participar en es "Torneig de Sa Llum" a Montuïri. Sa final se va perdre per verdadera mala sort per 1-0 ja que es feren mèrits per guanyar a l'Espanya de Lluçmajor, de Preferent. El primer partit del "Torneig" del "Porvenir" es va perdre per 3-0 davant el Snat Jordi.

Per lo que hem vist, creim sincerament que l'Algaida té un bon equip; tal vegada se comença amb moltes baixes degut a lesions, servei militar, etc; encara que lo que més preocupa és aquest mal endèmic des jugador local- tots són algaidins- en quant

a sa poca formalitat i disciplina pelque fa a entrenaments; són un grup de companys que ja haurien de sebre es compromissos de fixar per un equip de futbol.

El C.D.Algaida té vint-i-un jugador fixats, tots són des poble exceptuant en Joan Coll que és com si ho fos, que han demostrat que saben jugar a futbol; s'han contractat es serveis d'un entrenador que demostra sa seva voluntat de fer feina; i té una directiva que fa sa seva feina i s'administració des club va endavant. Per tant, sa situació davant sa propera temporada, sense esser meravellosa, és bons; això sí, tothom hi ha de posar sa seva bona voluntat, cada qual ha de complir es seu compromís, perque l'Algaida no se pot permetre que se formin capelletes ni que se facin travetes. Anim i endavant!

Seguint amb so futbol a nivell d'infantils, direm que en Miquel Munar es fa càrrec de s'equip que ja l'any passat va disputar es Torneig de lliga. Aquest mes passat han disputat tres partits on s'ha demostrat que aquests al.lots poden anar a més. Els resultats varen esser:

Algaida- R. Calvo 5-1
 Ariany-Algaid 0-0 (va guanyar es trofeu l'Algaida per "penaltis")
 R.Calvo-Algaida 3-0

En quant als veterans, aquests sí que van que bufen! De quatre partits disputats encara no saben lo que és perdre. I ara pel mes de setembre tenen un torneig preparat a base de quatre equips: eliminatòris, dissabte dia 10 i ses finals es proper dia 17, aquestes són ses dates d'aquest torneig amb trofeus i, com sempre, qualque sopar p'enmig!

CICLISME

Tots sabeu de s'accident que va sofrir en Biel Mas a finals de juliol. No vos ne parlam perque a aquests mateix número, a Sa Xerradeta mos explica com va esser i com se troba. Biel, coratge i una prompta recuperació!

Joan Trobat

UNA XERRADETA(acabament)

- Molt bé, sobretot des de que som a Algaida. Per lo que deien es metges, me pensava que hauria d'estar a sa clínica de dos a tres mesos i no ha arribat a un. Això me demostra que sa recuperació va bé; a més, veig que es meus pares estan més animats, que no passen tanta de pena, i és una cosa que te dóna coratge.

- Penses amb ses bicicletes?

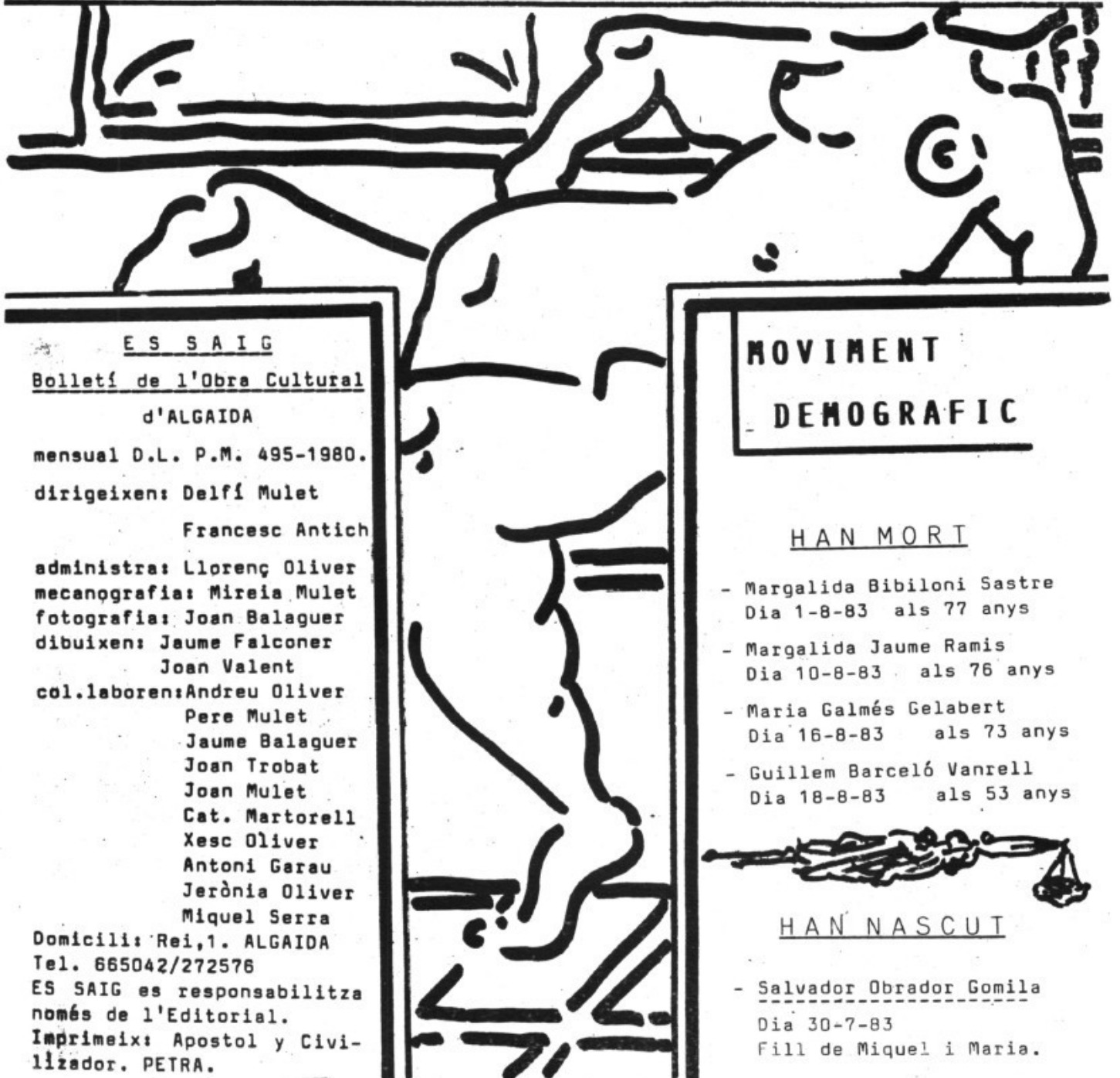
- Tenc temps per pensar en moltes de coses, però és un poc prest per sebre que faré més endavant.

- Vols afegir qualque cosa?

- Vui aprofitar per donar ses gràcies a tots quants s'han interessat per sa meva salut que han estat moltíssims. M'emociona de veres veure que tanta de gent s'ha preocupat per jo, m'han vengut a veure i m'han animat. També es metges i enfermeres de Son Dureta s'han portat meravellosament. Moltes gràcies a tots.

Per part nostra, desitjam que en Biel segueixi amb sa seva milloria i que sa recuperació sigui ràpida i completa.

Pere Mulet



ES SAIG

Bolletí de l'Obra Cultural

d'ALGAIDA

mensual D.L. P.M. 495-1980.

dirigeixen: Delfí Mulet

Francesc Antich

administra: Llorenç Oliver

mecanografia: Mireia Mulet

fotografia: Joan Balaguer

dibuixen: Jaume Falconer

Joan Valent

col.laboren: Andreu Oliver

Pere Mulet

Jaume Balaguer

Joan Trobat

Joan Mulet

Cat. Martorell

Xesc Oliver

Antoni Garau

Jerònia Oliver

Miquel Serra

Domicili: Rei, 1. ALGAIDA

Tel. 665042/272576

ES SAIG es responsabilitza només de l'Editorial.

Imprimeix: Apostol y Civilizador. PETRA.

MOVIMENT

DEMOGRAFIC

HAN MORT

- Margalida Bibiloni Sastre
Dia 1-8-83 als 77 anys
- Margalida Jaume Ramis
Dia 10-8-83 als 76 anys
- Maria Galmés Gelabert
Dia 16-8-83 als 73 anys
- Guillem Barceló Vanrell
Dia 18-8-83 als 53 anys



HAN NASCUT

- Salvador Obrador Gomila
Dia 30-7-83
Fill de Miquel i Maria.

una xerradeta amb... en *Biel Mas.*



Eh Gabriel Mas és un jove simpàtic, alegre, amatent, de moviments ràpids i nerviosos, que des de fa uns anys es dedica al dur i sacrificat esport del ciclisme. I en poc temps ha aconseguit triomfs importants a Mallorca i a les carreres en què ha pres part a la Península i a l'extranger. Dia 30 de Juliol, quan participava a una competició, va sofrir un accident tan greu que fins i tot va fer tèmer per la seva vida. La seva forta complexió li ha ajudat a superar els moments més difícils i, després d'un mes d'estar a la clínica, el trobam a ca seva recuperant-se a bon ritme.

- Com va passar s'accident, Biel?

- Sa veritat és que no m'en record molt bé: començàvem sa baixada d'es Puig Major cap a Sóller i anàvem tres corredors destacats; a penes havíem sortit d'es túnel, jo vaig accelerar i me vaig destacar un centenar de metres i a una de ses curves vaig sortir de sa carretera. Vaig pegar a un indicador i vaig caure a un fonsal d'un parell de metres. Ara bé, de tot això a penes en tenc record, és com si ja hagués caigut sense sentit. Per sort, un des ciclistes que anava escapat amb jo, en Luque, se'n va adonar i va avisar es director des meu equip.

- Quina pot esser sa causa de s'accident?

- Supòs que vaig tenir una acubó, una mica de desmai, i va bastar per fer-me perdre es control. Havia estat unes setmanes sense córrer perque no me trobava molt fi; ja no vaig participar a sa carrera de Sant Jaume i molt de greu que me va sebrè. Però ja me trobava recuperat i amb forces; si no, no hagués començat sa carrera.

- Quines lesions vares sofrir?

- Dins sa desgràcia, vaig tenir sort: per lo vist vaig pegar a una roca amb sa cara, amb sa barra; me vaig destroçar sa mandíbula, ses dents, però lo demés des cap no va patir. Per això dic que encara vaig esser sortat.

- I tot d'una te duqueren cap a Son Du-
reta.

- Sí. Mon pare i es meu tio m'hi dugue-
ren ràpidament i vaig estar cinc dies a
vigilància intensiva. Me feren una tra-
queotomia i en un mes ja duc tres opera-
cions a sa mandíbula inferior i la tenc
completament immobilitzada.



(Com podeu suposar, en Biel té difi-
cultats per conversar ja que no pot moure
sa boca, si bé se l'entén perfectament.
Continuam amb sa xerradeta).

- I ara com te trobes?

- Me sent dèbil perque vaig estar bas-
tants de dies alimentat amb sueros i ara
mateix no puc menjar més que sopa, pu-
rés, sucs, res que s'hagi de roegar. Es
lògica aquesta fluixedat, que tenc. M'he
aprimat un grapat de quilos i ja no me'n
sobraven molts.

- Aquestes lesions físiques necessiten es
seu temps per curar-se. Però, què tal te
trobes moralment?

Passa a la plana anterior